

**Pan
inż. Robert Szczupider
Dyrektor
Miejskiego Zarządu
Gospodarki Komunalnej
w Czeladzi**

Zgodnie z Rocznym planem kontroli w dniach od 27 sierpnia do 12 września 2013 r. przeprowadzono w MZGK kontrolę w zakresie przestrzegania przepisów i procedur dotyczących gospodarowania mieniem, w tym drogami gminnymi, zużycia energii i inwentaryzacji.

Ustalenia kontroli zawarto w Protokole podpisanym w dniu 13 września 2013 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w kontrolowanej jednostce.

Do protokołu nie wniesiono uwag ani zastrzeżeń.

Drogi gminne – ewidencja, przeglądy techniczne

Do kategorii dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych (art.7 ust.1 ustawy o drogach publicznych).

Stosownie do art. 19 ust.2 pkt 4 – zarządcą dla dróg gminnych jest Organ j.s.t. do którego właściwości należą sprawy z zakresu planowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg.

Stosownie do art. 21 ustawy zarządcą drogi może wykonywać swoje obowiązki przy pomocy jednostki organizacyjnej będącej zarządem drogi, utworzonej przez radę gminy w przypadku dróg gminnych.

Zarząd nad drogami gminnymi w Czeladzi sprawuje Miejski Zarząd Gospodarki Komunalnej, jest to jego zadanie statutowe. Zgodnie z § 5 pkt 1 Statutu MZGK „*Przedmiotem działaniajest sprawowanie zarządu nad drogami gminnymi w mieście....*”.

Do obowiązków zarządcy, zgodnie z art.20 pkt 9 ustawy o drogach publicznych, należy prowadzenie ewidencji dróg, których w zarządzie MZGK jest 59 km, z czego 8,6 km to drogi o nawierzchni gruntowej.

Sprawy ewidencji reguluje rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów dróg nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom (Dz. U. Nr 67, poz.582).

Ewidencja powinna obejmować następujące dokumenty ewidencyjne:

- książkę drogi, której wzór określa załącznik nr 1 do rozporządzenia,
- dziennik objazdu dróg, którego wzór określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

Ewidencja może być prowadzona w formie pisemnej lub elektronicznej (elektronicznie - pod warunkiem zastosowania odpowiednich zabezpieczeń przed utratą danych).

Uchwałą Nr 1393/383/III/2010 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 15.06.2010 r. nadano drogom gminnym w gminie Czeladź numery zgodnie z wykazem numerów dróg gminnych w województwie śląskim - w łącznej ilości 111.

Podstawowym dokumentem ewidencji dróg jest Książka drogi zastępująca wcześniejszą metrykę drogi.

Do dnia kontroli w MZGK książki dróg zostały założone dla 27 dróg gminnych na 111 administrowanych dróg.

Brak wywiązania się z tego obowiązku Dyrektor wyjaśnia w piśmie oznaczonym L. dz. 2821/2013 z dnia 09.09.2013 r.

„Nie założono książek dróg dla wszystkich zarządzanych odcinków dróg ze względu na zbyt małą ilość środków finansowych przeznaczonych na bieżące utrzymanie dróg. Z uwagi na nadmiar obowiązków związanych nie tylko z zarządzaniem drogami wykonywanych jednoosobowo a także wykonawstwem polegającym na bieżącym utrzymaniu dróg wraz z oznakowaniem skupiamy się przede wszystkim na wykonywaniu robót utrzymaniowych, które wpływają na bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz korespondencji bieżącej zgodnie z wymogami przepisów KPA. Istnieje pilna potrzeba dodatkowego zatrudnienia w dziale gospodarki komunalnej”.

Sprawdzono prowadzenie książek dróg dla 6 dróg gminnych założonych w latach 2000 – 2008 :

ul. Daleka,
ul. 27-go Stycznia,
ul. Kosmonautów,
ul. Wiosenna,
ul. Krasickiego,
ul. 11-go Listopada.

Książki drogi nie są uzupełniane i aktualizowane od dnia ich założenia, co jest niezgodne z §16 cytowanego wyżej rozporządzenia, który stanowi :

„Aktualizowania ewidencji dokonuje się na bieżąco, nie później niż do końca pierwszego kwartału każdego roku kalendarzowego za rok kalendarzowy bezpośrednio poprzedzający”.

Bieżąca aktualizacja metryk dróg miejskich (obecnie to powinny być książki drogi) zgodnie z zakresem czynności i odpowiedzialności pracownika z dnia 02.06.2008 r. należy do Specjalisty ds. Inżynierii Ruchu i Uzgodnień Lokalizacyjnych (P.A.) w Dziale Gospodarki Komunalnej, który zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym ma przypisane zadania w zakresie m.in. prowadzenia ewidencji dróg.

Dziennik objazdu jest dokumentem, który zakłada się i prowadzi oddzielnie dla każdej kategorii dróg, oddzielnie w danym roku kalendarzowym.

Objazdy dróg czyli okresowe (w okresach znacznie krótszych niż rok) przeglądy ogólne drogi służą podejmowaniu doraźnych działań zachowawczych i remontowych. Dokument powinien zawierać bieżące informacje o tym, co w ramach prowadzonych na bieżąco przez zarządcę inspekcji w terenie stwierdzono na administrowanych przez niego drogach, kto wykonał dany objazd, kiedy, na jakich odcinkach i co zostało w jego trakcie stwierdzone.

Dzienniki założone na rok 2012 i 2013 nie zawierają wypełnionych pozycji dot. numeru ewidencyjnego odcinka drogi, a także daty wykonania zaleceń.

W MZGK dzienniki objazdu dróg zakładane są corocznie na dany rok kalendarzowy i stanowią odrębny dokument, który nie jest dołączany do książki drogi. Przepisy wymagają, aby informacje z dziennika objazdu dróg przenieść do części IV Książki drogi zatytułowanej: Wykaz dzienników objazdu dróg - kontroli stanu technicznej sprawności odcinka drogi.

Zgodnie z § 21 pkt 1 powołanego wyżej Rozporządzenia „Dla dróg użytkowanych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, nieobjętych ewidencją na podstawie dotychczasowych przepisów, należy założyć ewidencję zgodnie z przepisami rozporządzenia, w terminie 24 miesiące od dnia wejścia w życie rozporządzenia” i pkt 3 „Aktualizacji ewidencji założonej i prowadzonej dla dróg na podstawie dotychczasowych przepisów należy dokonać w terminie 36 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia”.

Okresowe przeglądy stanu technicznego dróg

Konieczność dokonywania przeglądów i kontroli dróg wynika z dwóch podstawowych aktów prawnych jakimi są ustawa Prawo budowlane i ustawa o drogach publicznych.

Dokonywanie przeglądu stanu technicznego dróg wynika z art. 62 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane. Droga jest zdefiniowana jako budowla wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiącą całość techniczno-użytkową, przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym.

Obiekty powinny być w czasie użytkowania poddawane przez zarządcę:

- okresowej kontroli, co najmniej raz w roku
- okresowej kontroli, co najmniej raz na 5 lat.

Kontrola roczna obejmuje sprawdzenie elementów budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu.

Kontrola pięcioletnia polega na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia.

Przegląd drogi powinien oprócz stanu nawierzchni jezdni uwzględnić stan rowów odwadniających i skarp, oznakowania pionowego, poziomego i urządzeń BRD, chodników, poboczy, wpustów ulicznych kanalizacji deszczowej oraz innych jej elementów.

Również ustawa o drogach publicznych w art. 20 pkt 10 nakłada na zarządcę drogi obowiązek przeprowadzania okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Kontrole winny przeprowadzać osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.

W toku kontroli stwierdzono, że MZGK nie dokonywał okresowych przeglądów stanu technicznego publicznych dróg gminnych.

Nie prowadzi się też księzek obiektu budowlanego dla drogi. Z tego obowiązku zarządca jest zwolniony jeżeli prowadzi księżkę drogi na podstawie przepisów o drogach publicznych.

W tej sprawie Dyrektor złożył pisemne wyjaśnienie, z którego wynika, że „Brak środków finansowych nie pozwalał na realizację tych zadań. Dla bezpieczeństwa ruchu drogowego pracownik bez uprawnień dokonuje przeglądów podstawowych dróg, w wyniku których wszelkie nieprawidłowości są usuwane na bieżąco”.

Kto nie spełnia obowiązku wynikającego z art. 62 ust.1 ustawy Prawo budowlane podlega karze grzywny (art.93 pkt 8).

Zużycie energii

Zestawienia dot. zużycia energii dla MZGK zostały sporządzone w dwóch wariantach:

- a/ pierwszy - odnosi się do rzeczywistego zużycia i kosztów w danym roku,
- b/ drugi - odnosi się do wydatków księgowych (płatności) poniesionych w danym roku kalendarzowym.

Dostawa energii ciepłej w r. 2011 i 2012 dla potrzeb MZGK odbywała się na podstawie zawartej z Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej w Dąbrowie Górniczej umowy na czas nieoznaczony. Biorąc pod uwagę rzeczywiste zużycie i koszty energii w 2011 r. wynoszące 8.992,12 zł, a w roku 2012 – 9.510,06 zł., w 2012 r. nastąpił wzrost o 517,94 zł, tj. o 5,7 %.

Koszty w ujęciu księgowym w 2012 r. wyniosły 9.510,06 zł i w porównaniu z kosztami roku 2011 w wysokości 10.575,18 zł uległy zmniejszeniu o kwotę 1.065,12 zł, tj. o 1 %.

Dostawa energii elektrycznej na potrzeby MZGK w latach 2011-2012 odbywała się na podstawie zawartej z firmą „ENION” umowy na czas nieokreślony.

Koszty zużycia energii w 2011 r. wyniosły 11.271,39 zł, w 2012 roku - 12.285,47 zł. W 2012 r. koszty zwiększyły się o kwotę 1.014,08 zł, tj. o 9,00 %.

Płatności księgowe w zakresie zużycia energii elektrycznej wyniosły w 2012 r. 12.416,05 zł i w porównaniu z rokiem 2011 (11.587,23 zł) uległy zwiększeniu o kwotę 828,82 zł, tj. o 7,1 %.

Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora MZGK wynika, że zwiększone zużycie było spowodowane głównie gorszymi w 2012 r. warunkami atmosferycznymi.

Gospodarowanie mieniem, inwentaryzacja

Podczas czynności kontrolnych sprawdzeniu poddano procedury dotyczące gospodarowania mieniem ujęte w „Instrukcji gospodarowania majątkiem trwałym, inwentaryzacji majątku i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie w MZGK”.

Regulacje w tym zakresie zawarto w Zarządzeniu Dyrektora Nr 8/2008 z dnia 10.09.2008 r. Instrukcja obejmuje : określenie majątku jednostki, przyjęte progi ewidencyjne, zasady odpowiedzialności za składniki mienia, cele, sposoby przeprowadzania inwentaryzacji poszczególnych składników aktywów i pasywów, opis czynności składających się na przygotowanie inwentaryzacji metodą spisu z natury, jej przeprowadzenie i rozliczenie, kompetencje przewodniczącego komisji inwentaryzacyjnej.

Instrukcja nie zawiera zasad ustalania i zamieszczania numerów inwentarzowych na środkach trwałych, pozostałych środkach trwałych oraz drobnym wyposażeniu ujmowanym w ewidencji pozabilansowej (ilościowej), dla którego również winny być nadawane numery inwentarzowe.

Ewidencja środków trwałych, pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych prowadzona jest w programie komputerowym System „Środki trwałe” firmy Giga Katowice.

Do przeprowadzenia w jednostce inwentaryzacji wg stanu na dzień 31.12.2012 r. Dyrektor MZGK powołał zarządzeniem nr 35/2012 z dnia 08.12.2012 r. komisję inwentaryzacyjną, która zinwentaryzowała:

- drogą spisu z natury - aktywa pieniężne w kasie, druki ścisłego zarachowania – karty drogowe, bloczki opłaty eksploatacyjnej, bilety, druki KP i KW.
- metodą uzgodnienia sald - środki pieniężne na 6 rachunkach bankowych (bieżący, fundusz socjalny, PKZP, zabezpieczenie należytego wykonania umowy, GBŚ, karta firmy), oraz zobowiązania w odniesieniu do 21 kontrahentów,
- metodą weryfikacji – salda kont : 011 Środki trwałe, 020 Wartości niematerialne i prawne, 201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami, 225 Rozrachunki z budżetami, 229 Pozostałe rozrachunki publiczno-prawne, 231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń, 135 Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia, 139 Inne rachunki bankowe-zabezpieczenia.

Przedstawiając powyższe polecam realizację następujących zaleceń :

Zalecenie nr 1

Stosownie do art. 20 pkt 10 ustawy z dnia 21 marca 2005 r. o drogach publicznych (Dz. U.2013.poz.260) i zapisów § 9 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom (Dz. U. Nr 67, poz. 582) zaprowadzić brakującą ewidencję dróg w postaci książek zgodnie z wymogami ustawowymi, w oparciu o przygotowany i przedstawiony do akceptacji Burmistrza Miasta harmonogram.

Termin : niezwłocznie

Zalecenie nr 2

Mając na uwadze § 16 przywołanego wyżej rozporządzenia aktualizować na bieżąco zaprowadzoną ewidencję dróg, nie później niż do końca I kwartału roku kalendarzowego za rok kalendarzowy bezpośrednio poprzedzający.

Termin : od zaraz

Zalecenie nr 3

Stosownie do wymogów art. 20 pkt 10 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych oraz art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego (Dz.U. 2010. 243.1623) dokonywać okresowych rocznych i pięcioletnich przeglądów stanu technicznego publicznych dróg gminnych.

Termin : od zaraz;

Zalecenie nr 4

Zapewnić przeprowadzanie kontroli stanu technicznego dróg, stosownie do art. 62 ust.4 Prawa budowlanego, przez osoby posiadające uprawnienia o odpowiedniej specjalności w zakresie projektowania lub kierowania robotami dla dróg i mostów, co jednocześnie upoważnia do sprawowania kontroli technicznej w zakresie utrzymania dróg.

Termin : od zaraz

Zalecenie nr 5

Obowiązującą w jednostce „Instrukcję inwentaryzacyjną” należy uzupełnić o zasady ustalania i zamieszczania numerów inwentarzowych na środkach trwałych i pozostałych środkach trwałych, także ujmowanych w ewidencji pozabilansowej.

Termin : 30 dni od otrzymania

Zalecenie nr 6

Ujawnić w księdze wieczystej decyzję Nr 2/2009 Burmistrza Miasta Czeladź w sprawie oddania nieruchomości przy ul. Orzeszkowej 12 w trwały zarząd na cele statutowe MZGK. Decyzja stała się prawomocna z dniem 16.07.2009 r.

Termin: niezwłocznie

Zgodnie z § 14 pkt 6 Zarządzenia Nr 17/2010 Burmistrza Miasta Czeladź z dnia 29 stycznia 2010 r. w sprawie „Regulaminu przeprowadzania kontroli wewnętrznej w Wydziałach Urzędu oraz gminnych jednostkach organizacyjnych” informację o sposobie realizacji zaleceń należy przedłożyć pisemnie Burmistrzowi Miasta oraz e-mailem na adres : kontrola@um.czeladz.pl w terminie 30 dni od daty otrzymania.

BURMISTRZ
mgr Teresa Kosmala